

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Hany Veberové a soudců JUDr. Jitky Hroudové a Mgr. Marka Bedřicha v právní věci

žalobce: **Bc. K. Z.**, narozen dne X,
bytem X,
zastoupen Mgr. Lukášem Kulhánkem, advokátem
sídlem Jaroměř, Na Cihelnách 9

proti
žalovanému: **První náměstek policejního prezidenta, Policie ČR**
sídlem Praha 7, Strojnická 27

v řízení o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 12.8.2016, č.j. PPR-36938-8/ČJ-2014-990131,

t a k t o :

- I. Rozhodnutí prvního náměstka policejního prezidenta ve věcech služebního poměru ze dne 12.8.2016, č.j. PPR-36938-8/ČJ-2014-990131, se zrušuje a věc se vrací žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Žalovaný je povinen zaplatit žalobci náhradu nákladů řízení ve výši 11 228 Kč, a to do třiceti dnů od právní moci rozsudku k rukám zástupce žalobce Mgr. Lukáše Kulhánka, advokáta.

Odůvodnění:

1. Žalobce se žalobou podanou u Městského soudu v Praze domáhá přezkoumání a zrušení rozhodnutí Prvního náměstka policejního prezidenta ze dne 12.8.2016, č.j. PPR-36938-8/ČJ-2014-990131, kterým bylo zamítnuto jeho odvolání proti rozhodnutí ředitele Policie České republiky Ředitelství služby cizinecké policie ve věcech služebního poměru ze dne 21.11.2014, č. 3191/2014, kterým byla zamítnuta jeho žádost o poskytnutí služebního příjmu za službu přesčas, nařízenou v rozporu s ustanovením § 54 odst. 1 zákona o služebním poměru, kterou vykonal v letech 2010 až 2012.
2. Žalobce v podané žalobě nejprve shrnul dosavadní průběh řízení, konstatoval obsah odůvodnění obou napadených rozhodnutí i obsah podaného odvolání. K odkazu žalovaného na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 23.5.2013, č.j. 4Ads 11/2013-41, zdůraznil, že se žalovaný citací z tohoto rozsudku snaží přesvědčit, že nařízení služby přesčas bylo řádně odůvodněno, tedy že byly zohledněny případy uvedené v tomto rozsudku, tedy situace, jež nebylo možné předvídat při rozvržení doby služby na jednotlivé směny podle § 53 zákona o služebním poměru, jako kupříkladu momentální indispozice či absence některého z příslušníků ze zdravotních či jiných důvodů nebo předem neočekávaný úkol bezpečnostního sboru, který může být náležitě splněn jen příslušníkem s požadovanou kvalifikací. Pokud uvádí na dalších 13 stranách odůvodnění rozhodnutí příklady nepřítomnosti příslušníků ve směně, které měly odůvodňovat nařízení služby přesčas v jednotlivých dnech k tomu uvedl žalobce, že se v žádném z těchto případů ani jen náznakem nejedná o případy uvedené soudem v citovaném rozsudku. Jako příklad uvedl, že dne 31.7.2012 nenastoupilo do služby 28 policistů. Z tohoto počtu jich 22 čerpalo dovolenou. To znamená, že 22 příslušníků z 28 bylo vedoucím příslušníkem povoleno se směny nezúčastnit, a to v dlouhodobé perspektivě. Tento příklad se nijak neliší od ostatních dnů, kdy byla žalobci nařízena služba přesčas. Žádná neočekávaná situace neproběhla, žádný výjimečný případ se nestal. Obdobně jako v těchto dnech, tak i v jiných byla pravidelně nařizována služba přesčas minimálně deseti příslušníkům. V závěru odkázal na výpis z Aktualit 1. Oddělení na ICP Praha-Ruzyně ze dne 4.1.2012, ve kterém uvedené potvrzuje poznámka npor. T., který uvedl: „Vzhledem k personálnímu stavu druhého oddělení lze předpokládat, že tento počet policistů na přesčas se bude pravidelně opakovat, proto počítejte, že se postupně na tyto přesčasy vystřídáte všichni. Pro začátek, pokud se nenahlásí dostatečný počet policistů, budu velet ty, kteří měli nejméně přesčasů za rok 2011.“
3. Žalovaný ve vyjádření k podané žalobě navrhl, aby soud žalobu zamítl jako nedůvodnou a konstatoval, že byl ve věci zjištěn řádně skutkový stav, o němž nejsou důvodné pochybnosti. Žalovaný se v odůvodnění napadeného rozhodnutí podrobně zabýval jednotlivými hodinami služby přesčas vykonanými žalobcem v dotčeném období (strany 6 až 19 napadeného rozhodnutí, strany 5 až 10 v prvostupňovém rozhodnutí). V případech, kdy žalobce vykonával službu přesčas za nepřítomné příslušníky, byla převážným důvodem kumulace nepřítomnosti několika příslušníků v jeden den, nebo mimořádnost požadavku jiného příslušníka na udělení dovolené, která nebyla předem plánována. K činnosti žalobce uvedl, že je zařazen v inspektorátu cizinecké policie na mezinárodním letišti Praha-Ruzyně a jeho výkon služby spočívá v zabezpečení ostrahy a ochrany státní hranice ČR, v kontrole a pasovém odbavení občanů států EU a cizinců ze zemí mimo EU, v provádění ochrany civilní letecké dopravy a zabezpečení ochrany veřejného pořádku na celém území letiště. Právě zájem na zajištění úkolů žalobcova útvaru lze označit za důležitý zájem služby ve smyslu § 54 odst. 1 zákona o služebním poměru. Zdůraznil, že model systemizace služebních míst v organizačním článku, ve kterém byl zařazen žalobce, je od

systemizace a modelu činnosti operačního střediska dosud řešeného správními soudy odlišný. Většinu akcí lze stěží dopředu předvídat. Útvar nemůže mít v záloze desítky příslušníků pro případné nasazení, pro které by neměl při běžném stavu využití. Plány služeb vytváří vedoucí příslušník do 25. dne předchozího kalendářního měsíce, ve kterém má být služba přesčas vykonána, tato povinnost plyne z § 53 odst. 1 zákona o služebním poměru. Pokud příslušník požádal o určení dovolené po datu 25. předchozího kalendářního měsíce či v měsíci, kdy dovolenou čerpal, jedná se o dovolenou dopředu nepředvídatelnou. Tuto nastalou situaci nebylo možno v souladu se závěry rozsudku Nejvyššího správního soudu č.j. 4Ads 11/2013–41 předvídat při rozvržení doby služby na jednotlivé směny. Žalobce vykonával službu za nepřítomné příslušníky. Nařizování služby přesčas v případě žalobce řešilo krátkodobé a neočekávané výpadky jiných příslušníků. Služební funkcionáři doložili důvody nařízení každé hodiny služby přesčas a po posouzení těchto důvodů dospěli k závěru, že je lze podřadit pod důvody výkonu služby přesčas v důležitém zájmu služby ve smyslu § 54 odst. 1 a § 201 odst. 1 zákona o služebním poměru.

4. Ze správního spisu soud zjistil, že žalobce žádostí ze dne 9. 5. 2014 požádal o poskytnutí služebního příjmu za službu přesčas nařízenou v rozporu s ustanovením § 54 odst. 1 zákona o služebním poměru, kterou vykonal v letech 2010 až 2012.
5. O podané žádosti rozhodl ředitel Ředitelství služby cizinecké policie ve věcech služebního poměru rozhodnutím ze dne 21.11. 2014, č. j. 3193/2014, jímž žádost podle § 125 odst. 1 zákona o služebním poměru jako nedůvodnou zamítl.
6. Žalobce podal proti rozhodnutí služebního funkcionáře odvolání, v němž shodně s podanou žalobou namítal, že skutečným důvodem nařízení služby přesčas byl nedostatek příslušníků k zajištění základního chodu služby, což dokazují i listiny i vyjádření služebních funkcionářů založené do spisu a takové důvody nařízení služby přesčas nejsou důvody, které mohou z pohledu § 54 odst. 1 zákona o služebním poměru obstát.

O podaném odvolání rozhodl první náměstek policejního prezidenta ve věcech služebního poměru žalobou napadeným rozhodnutím, jímž prvostupňové rozhodnutí změnil tak, že podle § 2 odst. 1 zákona č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon“), § 125 odst. 1 zákona, s odkazem na § 54 a 207 odst. 1 zákona a ve spojení s § 181 odst. 1 zákona žalobci zamítl výzvu

- k proplacení neodůvodněně nařizovaných přesčasových hodin na nařízenou službu přesčas v důležitém zájmu služby konanou podle § 54 odst. 1 zákona v roce 2011 v rozsahu 98 hodin a v roce 2012 v rozsahu 45 hodin,
- k proplacení neodůvodněně nařizovaných přesčasových hodin na nařízenou službu přesčas v důležitém zájmu služby konanou podle § 54 odst. 1 zákona v roce 2010 a od 1.1.2011 do 31.1.2011, neboť namítám promlčení, protože lhůta pro uplatnění peněžitých nároků ze služebního poměru činí podle § 207 odst. 1 zákona 3 roky a marně uplynula dnem 14.5.2014.

V odůvodnění uvedl, že při nařizování služby přesčas byly zohledněny případy uvedené v rozsudku Nejvyššího správního soudu č. j. 4Ads 11/2013 - 41, tedy stručně řečeno situace, jež nebylo možno předvídat při rozvržení doby služby na jednotlivé směny podle § 53 zákona o služebním poměru. V další části odůvodnění napadeného rozhodnutí

žalovaný konkrétně uvedl příklady nepřítomnosti příslušníků ve směně, které podle jeho názoru odůvodňovaly v daném případě nařízení služby přesčas v jednotlivých dnech.

7. Městský soud v Praze přezkoumal žalobou napadené rozhodnutí a jemu předcházející řízení před správními orgány obou stupňů z hlediska žalobních námitek, uplatněných v podané žalobě a při přezkumu vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době vydání napadeného rozhodnutí (ustanovení § 75 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů – dále jen „s. ř. s.“). Vzhledem k tomu, že žádný z účastníků řízení nepožádal výslovně o nařízení ústního jednání, vyjádřili tím žalobce i žalovaný svůj souhlas se zamýšleným postupem soudu rozhodnout ve věci samé bez nařízení ústního jednání. Z tohoto důvodu Městský soud v Praze postupoval podle § 51 odst. 1 s. ř. s. a o podané žalobě rozhodl, aniž ústní jednání nařizoval. Přitom dospěl k závěru, že žaloba je důvodná.
8. Podstatou sporu v posuzované věci je, zda byly žalobci ve sledovaném období nařizovány přesčasové hodiny do limitu 150 hodin v kalendářním roce v souladu s § 54 odst. 1 zákona o služebním poměru, resp. zda byl tento soulad dostatečným způsobem správními orgány odůvodněn, a v návaznosti na to otázka nároku žalobce na případný doplatek služebního příjmu za službu nařízenou přesčas v rozporu se zákonem.
9. Z ustanovení § 54 odst. 1 zákona o služebním poměru vyplývá, že *„Příslušníkovi lze v důležitém zájmu služby nařídit výkon služby přesčas nejvýše v rozsahu 150 hodin v kalendářním roce.“* Za důležitý zájem služby se dle § 201 odst. 1 téhož zákona považuje zájem bezpečnostního sboru na včasném a kvalitním plnění úkolů bezpečnostního sboru.
10. Podle § 112 odst. 2 věty první zákona o služebním poměru je příslušníkovi (...) stanoven služební příjem s přihlédnutím k případné službě přesčas v rozsahu 150 hodin v kalendářním roce.
11. Podle § 125 odst. 1 téhož zákona má příslušník nárok na náhradní volno za každou započatou hodinu služby přesčas nad 150 hodin v kalendářním roce. Neposkytne-li bezpečnostní sbor příslušníkovi náhradní volno v době 3 kalendářních měsíců po výkonu služby přesčas nebo v jinak dohodnuté době, má nárok na poměrnou část přiznaného základního tarifu, osobního příplatku a zvláštního příplatku, který připadá na každou tuto hodinu služby bez služby přesčas v kalendářním měsíci, v němž službu koná.
12. Judikatura Nejvyššího správního soudu dovodila, že na základě analogické aplikace § 125 odst. 1 zákona o služebním poměru má příslušník nárok na náhradní volno, nebo na poměrnou část přiznaného základního tarifu, osobního příplatku a zvláštního příplatku i za každou vykonanou hodinu služby přesčas do limitu 150 hodin v kalendářním roce, která mu byla nařízena v rozporu se zákonem (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 5. 2013, č. j. 4Ads 11/2013 - 41).
13. Má-li být institut služby přesčas do limitu 150 hodin v kalendářním roce využíván v souladu s platnou právní úpravou, musí být současně splněny následující podmínky: (1) Důležitý zájem služby, (2) z toho vyplývající předpoklad výjimečnosti služby přesčas a (3) odůvodnění přijetí tohoto opatření. Služba přesčas tudíž představuje výjimečné opatření, které umožňuje nařídit výkon služby nad rámec základní služby, která podle § 52 odst. 1 zákona o služebním poměru činí 37,5 hodiny týdně. Služební zákon tedy nepojímá službu přesčas jako další fond služební doby, z něhož je možné libovolně čerpat do limitu 150 hodin v kalendářním roce. Naopak pro nařízení služby přesčas je nutné splnit uvedené

podmínky, jejichž dodržení musí být ověřitelné tak, aby v řízení ve věcech služebního poměru týkajícího se služebního příjmu příslušníka a v případném soudním přezkumu mohl být učiněn spolehlivý závěr, zda byla služba přesčas nařízena v souladu se zákonem či nikoliv. Uvedené vyžaduje, aby vedoucí příslušník v případě každé jednotlivé služby přesčas vymezil a uvedl konkrétní důvod, proč ji nařídil. S ohledem na neformálnost rozhodování o službě přesčas nicméně nelze požadovat, aby odůvodnění nařízení služby přesčas splňovalo parametry, které zákon o služebním poměru stanovuje pro odůvodnění rozhodnutí vydaného v řízení ve věcech služebního poměru. Po vedoucím pracovníkovi je však možné požadovat alespoň rámcové vymezení důvodu pro nařízení služby přesčas a stručný písemný záznam o tomto důvodu, například v knize služeb. Pokud vedoucí příslušník konkrétní důvod nařízení služby přesčas alespoň rámcově nevymezí a nezaznamená v písemné formě, a ani ho nelze spolehlivě dovodit ze spisového materiálu, nemůže služební funkcionář v řízení ve věcech služebního poměru náležitě posoudit, jestli služba přesčas byla nařízena v souladu se zákonem či nikoliv, a následně si takový úsudek nemůže učinit ani soud (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 5. 2013, č. j. 4 Ads 11/2013 - 41).

14. Z rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 10. 2015, č.j. 1 As 183/2015-63, pak vyplývá, že „Služební zákon tedy nepojímá službu přesčas jako další fond služební doby, z něhož je možné libovolně čerpat do limitu 150 hodin v kalendářním roce. Službu přesčas lze nařídít pouze v důležitém zájmu služby, který je dán jen ve výjimečných případech. Konkrétně se jedná o služby, které nebylo možné předvídat při rozvržení služby na jednotlivé směny podle § 53 zákona o služebním poměru., jako například momentální indispozice nebo absence některého z příslušníků ze zdravotních či jiných důvodů nebo předem neočekávaný úkol bezpečnostního sboru, který může být náležitě splněn jen příslušníkem s požadovanou kvalifikací mimo rámec jeho plánované směny. Důležitý zájem služby však nelze shledat v dlouhodobém až trvalém nedostatku příslušníků. Není tak možné připustit, aby tento personální nedostatek byl nahrazován zvýšenými nároky na stávající příslušníky nařizováním služeb přesčas s odkazem na důležitý zájem služby.“
15. I v nyní posuzované věci byla předmětem sporu otázka, jestli byly přesčasové služby do limitu 150 hodin v kalendářním roce ve sledovaném období nařizovány žalobci v souladu s § 54 odst. 1 zákona o služebním poměru, respektive zda byl tento soulad dostatečným způsobem ze strany správních orgánů prokázán. Mezi účastníky řízení je zejména sporné, zda byly tyto přesčasové hodiny nařizovány v *důležitém zájmu služby*, jak uvedené zákonné ustanovení vyžaduje.
16. V případě záporného zodpovězení této otázky by totiž bylo nutné na základě výše uvedeného dojít k závěru, že žalobce měl nárok na náhradní volno nebo na proplacení poměrné části služebního příjmu v souladu s § 125 odst. 1 zákona o služebním poměru.
17. V posuzované věci správní orgán I. stupně - a shodně i žalovaný - odůvodnily nařízení služby přesčas žalobci a její soulad s ustanovením § 54 odst. 1 zákona o služebním poměru tím, že v příslušné dny u útvaru, kde žalobce sloužil, nemohla do služby nastoupit řada příslušníků tohoto útvaru, a to z řady různých důvodů. Docházelo proto ke kumulaci nepřítomnosti jiných příslušníků. Nepřítomnost daných příslušníků dle správních orgánů nebylo možné předem předvídat a očekávat.
18. Správní orgány ve svém zdůvodnění odkazovaly na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 9. 2012, č. j. 6Ads 151/2011 - 126, v němž Nejvyšší správní soud sice nařizování

služeb přesčas dle § 54 odst. 1 zákona o služebním poměru vyložil jako zcela výjimečné opatření, když zákonodárce přípustnost přesčasů podmínil existencí určitých zákonných podmínek, bez jejichž naplnění výkon služby přesčas nařídít nelze, současně však Nejvyšší správní soud uvedl, že „*lze si představit vznik neočekávané situace způsobené např. momentální indispozicí či absencí některého z příslušníků, např. ze zdravotních či jiných důvodů, jež by byla oprávněně subsumovatelné pod § 54, resp. § 201 služebního zákona.*“ S odkazem na uvedený výklad podaný Nejvyšším správním soudem správní orgány uvedly, že za jiné neočekávané situace, resp. za jinou „*neočekávanou krátkodobou nepřítomnost příslušníka*“ je možné považovat také např. neschopnost ke službě, služební volno, řádnou dovolenou, studijní volno apod.

19. Soud proto nejprve přistoupil k posouzení, zda by bylo možné připustit jako důležitý zájem služby dle § 54 odst. 1 zákona o služebním poměru pro nařízení služby přesčas samostatně jednotlivé dílčí důvody absence jiných příslušníků, které správní orgány vymezily. Správní orgány konkrétně uvedly tyto dílčí důvody nepřítomnosti příslušníků: 1) pracovní neschopnost jiného příslušníka, 2) služební volno z důvodu ošetřování člena rodiny, 3) řádná dovolená, 4) školení, 5) studijní volno, 6) služební volno, 7) dárčovství krve, 8) služební zkouška, 9) svatba, 10) výběrové řízení, 11) ozdravný pobyt, 12) jazykový kurz, 13) náhradní volno a 14) zdravotní prohlídka.
20. V posuzované věci se uvedená situace týká těchto konkrétních dnů, kdy byla žalobci nařízena služba přesčas:

Rok 2011 (celkem 108 hodin)

- 20.3.2011 – 2 přesčasové hodiny – žalobce byl velen k výkonu služby přesčas z důvodu nenastoupení 45 policistů - z důvodu: pracovní neschopnost (8x), jazykový kurz (2x), řádná dovolená (26x), školení (8x), civil (1x)
- 20.4.2011 – 8 přesčasových hodin - žalobce byl velen k výkonu služby přesčas z důvodu nenastoupení 37 policistů - z důvodu: pracovní neschopnost (8x), jazykový kurz (2x), řádná dovolená (20x), školení (4x), stáž (1x)
- 29.4.2011 – 11 přesčasových hodin - žalobce byl velen k výkonu služby přesčas z důvodu nenastoupení 29 policistů - z důvodu: pracovní neschopnost (6x), studijní volno (2x), dárčovství krve (1x), ošetřování člena rodiny (1x), řádná dovolená (19x)
- 28.5.2011 – 5 přesčasových hodin - žalobce byl velen k výkonu služby přesčas z důvodu nenastoupení 30 policistů - z důvodu: pracovní neschopnost (4x), ošetřování člena rodiny (1x), řádná dovolená (20x), školení (1x), ozdravný pobyt (2x), studijní volno (2x)
- 29.5.2011 – 11 přesčasových hodin - žalobce byl velen k výkonu služby přesčas z důvodu nenastoupení 30 policistů - z důvodu: pracovní neschopnost (4x), ošetřování člena rodiny (1x), řádná dovolená (22x), školení (1x), ozdravný pobyt (2x)
- 25.8.2011 – 2 přesčasové hodiny - žalobce byl velen k výkonu služby přesčas z důvodu nenastoupení 33 policistů - z důvodu: pracovní neschopnost (6x), ošetřování člena rodiny (1x), řádná dovolená (25x), dárčovství krve (1x)
- 17.9.2011 – 11 přesčasových hodin - žalobce byl velen k výkonu služby přesčas z důvodu nenastoupení 28 policistů - z důvodu: pracovní neschopnost (7x), ošetřování člena rodiny (3x), řádná dovolená (16x), ozdravný pobyt (1x), jazykový kurz (1x)

- 16.10.2011 – 11 přesčasových hodin - žalobce byl velen k výkonu služby přesčas z důvodu nenastoupení 30 policistů - z důvodu: pracovní neschopnost (6x), řádná dovolená (12x), ozdravný pobyt (4x), školení (7x), jazykový kurz (1x)
- 17.10.2011 – 15 přesčasových hodin - žalobce byl velen k výkonu služby přesčas z důvodu nenastoupení 38 policistů - z důvodu: pracovní neschopnost (11x), řádná dovolená (9x), ozdravný pobyt (5x), školení (7x), služební volno z důvodu studia(2x), jazykový kurz (2x), Frontex (1x), stáž OMZ (1x)
- 20.10.2011 – 5,5 přesčasových hodin - žalobce byl velen k výkonu služby přesčas z důvodu nenastoupení 34 policistů - z důvodu: pracovní neschopnost (5x), řádná dovolená (11x), ozdravný pobyt (7x), školení (5x), služební zkouška (5x), jazykový kurz (1x)
- 25.10.2011 – 3,5 přesčasových hodin - žalobce byl velen k výkonu služby přesčas z důvodu nenastoupení 29 policistů - z důvodu: pracovní neschopnost (5x), řádná dovolená (11x), ozdravný pobyt (4x), školení (3x), jazykový kurz (4x), studijní volno (1x), účast na pohřbu (1x)
- 25.11.2011 – 12 přesčasových hodin - žalobce byl velen k výkonu služby přesčas z důvodu nenastoupení 39 policistů - z důvodu: pracovní neschopnost (7x), ošetřování člena rodiny (1x), řádná dovolená (18x), ozdravný pobyt (3x), školení (5x), jazykový kurz (3x), účast na misi (1x)
- 7.12.2011 – 10 přesčasových hodin - žalobce byl velen k výkonu služby přesčas z důvodu nenastoupení 21 policistů - z důvodu: pracovní neschopnost (8x), ošetřování člena rodiny (1x), řádná dovolená (6x), ozdravný pobyt (1x), školení (1x), jazykový kurz (2x), studijní volno (1x), stáž OMZ (1x)
- 23.12.2011 – 1 přesčasová hodina - žalobce byl velen k výkonu služby přesčas z důvodu nenastoupení 26 policistů - z důvodu: pracovní neschopnost (7x), řádná dovolená (19x)

Rok 2012 (celkem 56 hodin)

- 31.1.2012 – 11 přesčasových hodin - žalobce byl velen k výkonu služby přesčas z důvodu nenastoupení 22 policistů - z důvodu: pracovní neschopnost (6x), řádná dovolená (9x), školení (4x), ošetřování člena rodiny (1x), jazykový kurz (1x), studijní volno (1x)
- 2.2.2012 – 11 přesčasových hodin - žalobce byl velen k výkonu služby přesčas z důvodu nenastoupení 21 policistů - z důvodu: pracovní neschopnost (2x), ošetřování člena rodiny (1x), řádná dovolená (11x), OMZ (2x), školení (5x)
- 10.2.2012 – 11 přesčasových hodin - žalobce byl velen k výkonu služby přesčas z důvodu nenastoupení 17 policistů - z důvodu: pracovní neschopnost (3x), řádná dovolená (8x), ošetřování člena rodiny (2x), stáž OMZ (2x), školení (1x), studijní volno (1x)
- 26.4.2012 – 5 přesčasových hodin - žalobce byl velen k výkonu služby přesčas z důvodu nenastoupení 36 policistů - z důvodu: pracovní neschopnost (8x), řádná dovolená (14x), ošetřování člena rodiny (2x), Frontex (2x), jazykový kurz (2x), školení (5x), stáž OMZ (1x)
- 31.7.2012 – 1,5 přesčasové hodiny - žalobce byl velen k výkonu služby přesčas z důvodu nenastoupení 28 policistů - z důvodu: pracovní neschopnost (2x), řádná dovolená (22x), ošetřování člena rodiny (2x), dárcovství krve (1x), Frontex (1x)

Shodu s prvoписem potvrzuje: M. V.

- 16.9.2012 – 11 přesčasových hodin - žalobce byl velen k výkonu služby přesčas z důvodu nenastoupení 28 policistů - z důvodu: pracovní neschopnost (7x), řádná dovolená (9x), jazykový kurz (3x), ozdravný pobyt (9x)

- 25.9.2012 – 5,5 přesčasových hodin - žalobce byl velen k výkonu služby přesčas z důvodu nenastoupení 34 policistů - z důvodu: pracovní neschopnost (4x), školení (1x), ošetřování člena rodiny (1x), jazykový kurz (2x), řádná dovolená (17x), ozdravný pobyt (9x).

21. Z výše uvedeného je patrné, že žalovaný odůvodnil nařízení služby přesčas kumulací absencí služby u I. nebo II. oddělení ICP Ruzyně. Nejednalo se tedy o nutnost zastoupit konkrétního příslušníka, jenž nemohl nastoupit daný den do služby, ale o stav, kdy do služby v tentýž den nenastoupilo z různých důvodů více příslušníků najednou. Obdobnou situaci se Nejvyšší správní soud zabýval v rozsudku ze dne 25. 1. 2018, č. j. 9 As 258/2017 - 32, v němž uvedl, že: *„Řádné posouzení žaloby v nynějším případě vyžadovalo nejprve provést rozbor toho, zda jednotlivé dílčí důvody nepřítomnosti příslušníků uvedené správními orgány (dovolená, pracovní neschopnost, služební volno, jazykový kurz atd.) by bylo možno samostatně akceptovat jako důležitý zájem služby ve smyslu § 54 odst. 1 zákona o služebním poměru pro nařízení služby přesčas u příslušníka, který má absentující příslušníky zastoupit [k tomu viz část IV. a) tohoto rozsudku]. A po takto provedeném rozboru jednotlivých dílčích důvodů provést u každého dne, kdy žalobci byla nařízena služba přesčas, hodnocení, zda ob stojí odůvodnění správních orgánů poukazující na kumulaci absencí celé řady příslušníků chybějících ze široké palety důvodů [k tomu viz část IV. b) tohoto rozsudku].“* Městský soud proto přistoupil k hodnocení, zda jednotlivé výše uvedené dílčí důvody nepřítomnosti příslušníků představují způsobilý důvod pro nařízení služby přesčas.
22. Soud se nejprve zabýval otázkou, zda lze jako důležitý důvod pro nařízení služby přesčas akceptovat čerpání dovolené, k čemuž Nejvyšší správní soud uvedl, že „nařizování a čerpání dovolené je zcela běžnou záležitostí, není tedy naplněn požadavek výjimečnosti, který je spojený s § 54 odst. 1 zákona o služebním poměru. Kdy bude dovolená čerpána, si neurčuje příslušník sám. Čerpání dovolené je natolik běžnou součástí služby u policejního sboru, že je věcí státní správy policie, aby vyřešila personální otázky fungování policie tak, aby jen z důvodu čerpání dovolené u jednoho příslušníka nebyla jinému příslušníkovi nařizována služba přesčas, která není dle § 112 odst. 2 zákona o služebním poměru proplacena.“ (Viz rozsudek č. j. 9As 258/2017 - 32; k témuž závěru srov. také rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 1 2018, č.j. 9As 27/2017 - 31). Čerpání řádné dovolené proto městský soud jako důvod opravňující k nařízení služby přesčas ve smyslu § 54 odst. 1 zákona o služebním poměru neakceptoval. Vzhledem k tomu, že ve všech výše uvedených případech byl žalobce velen do služby mimo jiné proto, že mnoho dalších příslušníků policie čerpalo řádnou dovolenou, je nutné uzavřít, že nařízení služeb žalobci ve všech výše uvedených dnech bylo v rozporu se zákonem.
23. Přestože soud shledal nezákonnost napadeného rozhodnutí, považuje za nutné se pro úplnost vyjádřit i k otázce, zda lze jako důležitý důvod pro nařízení služby přesčas akceptovat pracovní neschopnost jednoho příslušníka a nutnost jeho zastoupení po dobu nepřítomnosti příslušníkem jiným. Přitom vycházel z výše citovaného rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 10. 2015, č.j. 1 As 183/2015–63, podle kterého *„Pracovní neschopnost způsobená zdravotními problémy je nahodilá událost. K pracovní neschopnosti totiž u jednotlivého příslušníka nemusí vůbec dojít a i v případě, že k ní dojde, nelze ji dopředu předvídat.“* S ohledem na nahodilost a s tím

související nepředvídatelnost pracovní neschopnosti nelze přisvědčit námitkám žalobce, že s běžnou nemocností je nutné počítat při stanovování počtu systematizovaných míst (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu č. j. 9As 258/2017 - 32). S ohledem na závěry Nejvyššího správního soudu, které uvedl v rozsudku ze dne 27.9.2018, č.j. 9 As 207/2018 – 20, je ale podstatné, zda o pracovní neschopnosti jiných příslušníků služební funkcionář věděl při zpracování rozvrhu základní doby služby na příští měsíc. Z uvedeného vyplývá, že nastala-li pracovní neschopnost příslušníků až po rozvržení doby služby na jednotlivé směny v dalším měsíci, jedná se o nepředvídatelnou situaci, kterou je možné řešit v souladu s § 54 odst. 1 zákona o služebním poměru nařízením služby přesčas.

24. Nejvyšší správní soud také uvedl, že „Pokud je naopak služebnímu funkcionáři při zpracování rozvrhu základní doby služby na příští měsíc známo, že některý z příslušníků je v pracovní neschopnosti, je na něm, aby tuto skutečnost promítl do rozvrhu služeb v tom smyslu, že jednotlivé služby rozdělí mezi příslušníky, jež má k dispozici. Takovou pracovní neschopnost totiž nelze ve smyslu výše uvedeného považovat za nepředvídatelnou právě proto, že je při rozvržení doby služby na jednotlivé směny služebnímu funkcionáři známa. Zpravidla bude služebnímu funkcionáři známa rovněž informace o předpokládané době trvání pracovní neschopnosti. Tuto může získat buďto přímo od zdravotně indisponovaného příslušníka nebo ji lze odvodit z obsahu rozhodnutí lékaře o dočasné pracovní neschopnosti, kde je pravidelně uváděno datum příštího ošetření nebo kontroly. Nelze tedy souhlasit s názorem stěžovatele, že by nebylo možné při plánování výkonu služby kalkulovat s tím, kdy zdravotně indisponovaný příslušník opět nastoupí do služby. Pochopitelně platí, že bude-li pracovní neschopnost ukončena k pozdějšímu než předpokládanému datu, půjde zpravidla o další okolnost, kterou nebylo možné při rozvržení doby služby na jednotlivé směny předvídat. Dlouhodobá pracovní neschopnost tedy nemůže bez dalšího sama o sobě znamenat, že by byl v případě zástupu za daného příslušníka vždy automaticky naplněn důležitý důvod pro nařízení služby přesčas. Vždy bude záležet na konkrétních okolnostech dané pracovní neschopnosti, jejím průběhu a rozsahu informací, které má služební funkcionář při zpracování rozvrhu základní doby služby na příští měsíc.“
25. Z napadeného rozhodnutí je patrné, že žalovaný důvody pro nařízení služby sice odůvodnil podrobněji než bylo uvedeno v prvostupňovém rozhodnutí, avšak ve světle výše citovaného rozsudku Nejvyššího správního soudu ani takto uvedené odůvodnění neobstojí. Ani žalovaný se totiž nezabýval okolnostmi jednotlivých pracovních neschopností, aby bylo možné jednoznačně určit, že se v tom daném konkrétním případě jednalo o nepředvídatelný důvod pro nařízení služby přesčas a že bylo v daném případě možno žalobci nařídit službu přesčas v důležitém zájmu služby. Rozhodnutí žalovaného je v této části nepřezkoumatelné.
26. Pokud jde o další situace, kdy byla žalobci nařízena služba přesčas z důvodu, že jinému příslušníkovi bylo uděleno služební volno, odkazuje soud znovu na již citovaný rozsudek Nejvyššího správního soudu č.j. 9 As As 207/2018 – 23, ve kterém uvedl, že „ustanovení § 68 a § 70 zákona o služebním poměru spojují nárok na poskytnutí služebního volna s velkou skupinou různorodých případů. Jedná se jak o situace, které není možné dopředu předvídat (ošetřování nemocného člena rodiny, jestliže jeho zdravotní stav vyžaduje nezbytné ošetření jinou osobou, nepředvídané přerušování provozu nebo zpoždění hromadného dopravního prostředku, účast na zásahu jednotky Sboru dobrovolných hasičů, záchranné akci Horské služby, Vodní záchranné služby), tak o situace, které lze dopředu předvídat velmi dobře (účast ve státní

sportovní reprezentaci, činnost vedoucího tábora pro děti a mládež, vlastní svatba, svatba dětí nebo rodičů, apod.). Některé situace mohou být za určitých okolností předvídatelné, jindy náhlé (např. dárce krvě, výkon povinnosti svědka, doprovod člena rodiny do zdravotnického zařízení k vyšetření nebo ošetření, jestliže to nezbytně vyžaduje jeho věk nebo zdravotní stav). Není proto dost dobře možné poskytnout ve vztahu k jednotlivým důvodům obecně platný závěr, zda se jedná o předvídatelný a plánovaný důvod absence. Hodnocení u služebního volna musí brát vždy v potaz konkrétní důvod a okolnosti jeho poskytnutí.“

27. Nejvyšší správní soud pak také poukázal na to, že: „dle rozsudku č. j. 9 As 27/2017 - 31 lze na hodnocení nařízení přesčas z důvodu zástupu příslušníka, který čerpá služební volno, použít shodné kritérium jako v případě pracovní neschopnosti. Jde-li tedy o důvod čerpání služebního volna, který byl při rozvržení doby služby na jednotlivé směny nepředvídatelný a náhlý, lze hovořit o naplnění důležitého zájmu služby zahrnujícího znak jisté výjimečnosti. Opačně tomu bude v případě důvodu, o kterém se příslušný služební funkcionář dozvěděl s dostatečným předstihem, tj. o němž věděl při rozvržení doby služby na jednotlivé směny. Rozhodné je, zda o této žádosti služební funkcionář věděl při zpracování rozvrhu základní doby služby na příští měsíc.“

V tomto rozsudku Nejvyšší správní soud také zdůraznil, že skutečnost, že poskytnutí služebního volna je v určitých případech nárokové a služební funkcionář nemůže jeho udělení nijak ovlivnit, nehraje z hlediska posouzení, zda poskytnutí služebního volna představuje způsobitý důvod pro nařízení služby přesčas, žádnou roli. I v případě služebního volna, na jehož poskytnutí má příslušník nárok, se totiž může jednat (a v řadě případů se bude jednat) o situaci, která je předem známá a předvídatelná a kterou tedy může služební funkcionář při rozvržení doby služby na jednotlivé směny podle § 53 služebního zákona zohlednit.

28. Městský soud v Praze přezkoumal napadené rozhodnutí i s ohledem na výše uvedené závěry Nejvyššího správního soudu a dospěl k závěru, že z prvostupňového ani z napadeného rozhodnutí nelze zjistit, zda se v případě poskytnutí služebního volna jiným příslušníkům jednalo o nepředvídatelné a náhlé důvody, či nikoli. Jak uvedl Nejvyšší správní soud, nelze učinit obecně platný závěr o tom, zda se jedná o předvídatelný a plánovaný důvod absence. Podstatné pro posouzení charakteru jednotlivých důvodů je zjištění konkrétního důvodu a okolnosti poskytnutí daného služebního volna. Žalovaný ale v napadeném rozhodnutí neuvedl žádné konkrétní důvody, ze kterých by bylo možné zjistit, zda v jednotlivých případech bylo služební volno jiným příslušníkům poskytnuto náhle a nepředvídatelně. Z rozhodnutí proto nelze zjistit, zda služební funkcionář při zpracování návrhu základní doby služby na příští měsíc o jednotlivých důvodech poskytnutí služebního volna věděl a zda tedy byly důvody pro nařízení služby přesčas služebnímu funkcionáři známy s dostatečným předstihem. Žalovaný v napadeném rozhodnutí, pokud jde o poskytnutí služebního volna, ve většině případů pouze uvádí, jaké volno bylo poskytnuto a v jakém termínu. Na základě této informace ale nelze učinit požadovaný závěr o tom, zda situace, pro kterou bylo služební volno nařízeno, byla předvídatelná či nikoli a zda tedy bylo možné tuto situaci řešit v souladu s ustanovením § 54 odst. 1 zákona o služebním poměru nařízením služby přesčas. Proto soud dospěl k závěru o nepřezkoumatelnosti napadeného rozhodnutí i z tohoto důvodu.
29. Z výše uvedených důvodů městský soud napadené rozhodnutí podle ustanovení § 78 odstavce 1 s. ř. s. zrušil a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení (ustanovení § 78 odstavec 4

s. ř. s.). Žalovaný správní úřad je právním názorem, vysloveným Městským soudem v Praze v dalším řízení vázán (ustanovení § 78 odst. 5 s. ř. s.).

30. O nákladech řízení rozhodl soud podle § 60 odst. 1 věty první s.ř.s. Žalobce byl v řízení o žalobě úspěšný, proto mu náleží plná náhrada nákladů řízení. Náklady řízení představují zaplacený soudní poplatek ve výši 3 000 Kč a náklady na právní zastoupení, které sestávají z odměny dle § 6, § 7 bodu 5 a § 9 odst. 4 písm. d) vyhlášky Ministerstva spravedlnosti č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), v celkové výši 6 200 Kč za 2 úkony dle § 11 odst. 1 písm. a) a d) advokátního tarifu (tj. převzetí a příprava zastoupení, žaloba,), přičemž odměna za 1 úkon právní služby činí 3 100 Kč, dále náhrady hotových výdajů v paušální částce 300 Kč za jeden úkon právní služby dle § 13 odst. 1 a 3 advokátního tarifu, tedy za 2 úkony právní služby celkem 600 Kč. Žalobci náleží rovněž náhrada daně z přidané hodnoty ve výši 21 % vypočtené z odměny a paušálních náhrad hotových výdajů, tj. ve výši 1.428 Kč, neboť právní zástupce žalobce je plátcem daně z přidané hodnoty. Celkem tedy žalobci náleží náhrada nákladů řízení ve výši 11 228 Kč.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v ustanovení § 103 odst. 1 SŘS a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Praha 14. ledna 2019

JUDr. Hana Veberová v. r.

Shodu s prvopisem potvrzuje: M. V.

předsedkyně senátu